

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

PÁTÁ SEKCE

VĚC GECO, a. s. proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 4401/03)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

21. září 2006

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.

Ve věci GECO, a. s. proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (pátá sekce), zasedající v senátu ve složení

pan P. LORENZEN, *předseda*,
paní S. BOTOUCHAROVA,
pan K. JUNGWIERT,
paní M. TSATSA-NIKOLOVSKA,
pánové R. MARUSTE,
J. BORREGO BORREGO,
paní R. JAEGER, *soudci*,
a paní C. WESTERDIEK, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 30. srpna 2006,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 4401/03) směřující proti České republice, kterou dne 30. ledna 2003 podala Soudu na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“) společnost GECO, a. s. („stěžovatelka“), akciová společnost založená dle českého práva.

2. Stěžovatelku zastupuje pan K. Klíma, advokát zapsaný v seznamu advokátů České advokátní komory. Českou vládu (dále jen „vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm.

3. Dne 9. května 2005 se druhá sekce Soudu rozhodla oznámit stížnost vládě a na základě článku 29 odst. 3 Úmluvy projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

4. Dne 1. dubna 2006 byla stížnost přidělena nově ustavené páté sekci Soudu (články 25 odst. 5 a 52 odst. 1 Jednacího řádu Soudu).

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

5. Dne 17. února 2000 vyhověl Krajský obchodní soud v Praze návrhu stěžovatelky na vydání platebního rozkazu vůči jiné společnosti.

6. V návaznosti na námitky uplatněné posledně uvedenou společností vynesl soud dne 9. srpna 2000 rozsudek, kterým tento platební rozkaz zrušil z důvodu neplatnosti příslušné smlouvy, a stěžovatelce uložil povinnost nahradit žalované náklady řízení.

7. Stěžovatelka podala proti tomuto rozsudku odvolání, ve kterém tvrdila, že právní posouzení případu neodpovídá skutkovému stavu a že soud šel nad rámec námitek uplatněných žalovanou. Pro případ, že by jejímu odvolání nebylo vyhověno, podala stěžovatelka odvolacímu soudu návrh na vyslovení přípustnosti dovolání proti jeho rozsudku, a to s odůvodněním, že případ je po právní stránce zásadního významu.

8. Vrchní soud dne 18. července 2001 napadený rozsudek potvrdil s tím, že žalovaná není povinna upřesňovat své námitky, jejichž posouzení přísluší soudu. Vyhověl nicméně návrhu stěžovatelky na vyslovení přípustnosti dovolání.

9. Dne 1. října 2001 podala stěžovatelka dovolání, ve kterém zpochybnila právní posouzení případu (protože soud rozhodl o neplatnosti smlouvy na základě jiných důvodů, než které uváděla žalovaná) a tvrdila, že se skutková zjištění neopírají o posouzené důkazy.

10. Rozsudkem ze dne 11. června 2002 Nejvyšší soud toto dovolání zamítl. Vzhledem k tomu, že odvolací soud nevymezil otázky zásadního právního významu, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání je přípustné pro všechny právní otázky (nikoli však skutkové), na nichž napadené rozhodnutí spočívalo, včetně stěžovatelkou zpochybněného právního posouzení věci. Pokud jde o odůvodněnost této námítky, Nejvyšší soud shledal závěr vrchního soudu správným. Jestliže se totiž krajský obchodní soud ztotožnil s námitkou neplatnosti smlouvy, není podstatné, že se tento závěr zakládal na jiných důvodech, než které uváděla žalovaná.

11. Dne 29. srpna 2002 podala stěžovatelka proti rozhodnutím vrchního soudu a Nejvyššího soudu ústavní stížnost, ve které namítala porušení svého práva na spravedlivý proces.

12. Dne 10. října 2002 informovala stěžovatelka Ústavní soud o změně svého právního zástupce a dne 22. října 2002 dále upřesnila důvody své ústavní stížnosti a rozšířila ji i na rozhodnutí krajského obchodního soudu.

13. Ústavní soud dne 5. prosince 2002 její ústavní stížnost odmítl. V části týkající se rozhodnutí Nejvyššího soudu byla ústavní stížnost odmítnuta pro zjevnou neopodstatněnost a v části týkající se rozhodnutí soudů nižších stupňů pro opožděnost. Lhůta k podání ústavní stížnosti proti těmto rozhodnutím začala podle Ústavního soudu běžet již dnem vynesení rozsudku odvolacího soudu, protože dovolání bylo v daném případě přípustné pouze z hlediska právního posouzení a nikoli z hlediska skutkových zjištění a hodnocení důkazů.

V záhlaví tohoto rozhodnutí bylo v souladu se změnami z 10. a 22. října 2002 uvedeno jméno nového právního zástupce stěžovatelky i skutečnost, že ústavní stížnost se vztahuje také na rozhodnutí krajského obchodního soudu.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO A PRAXE

14. Příslušná vnitrostátní zákonná ustanovení a judikatura jsou z podstatné části obsaženy v rozsudcích *Zvolský a Zvolská proti České republice* ze dne 12. listopadu 2002 (č. 46129/99, § 18-36, ESLP 2002-IX) a *Vodárenská akciová společnost, a. s. proti České republice* ze dne 24. února 2004 (č. 73577/01, § 21).

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

15. Stěžovatelka namítá, že došlo k porušení jejího práva na přístup k soudu, poněvadž odmítnutí části ústavní stížnosti pro opožděnost bylo podle ní neodůvodněné. Odvolává se přitom na článek 6 odst. 1 Úmluvy, jehož příslušná část zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech a závazcích (...)“

16. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasí.

A. K přijatelnosti

17. Soud konstatuje, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále neshledal žádný jiný důvod nepřijatelnosti stížnosti, a prohlašuje ji tedy za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

18. Vláda zdůrazňuje, že na první pohled je sice případ stěžovatelky do jisté míry podobný s případem *Zvolský a Zvolská proti České republice* (viz výše), avšak v klíčových aspektech se od něj odlišuje.

Předně, v případě stěžovatelky odvolací soud ve svém rozhodnutí označil dovolání za přípustné, a jeho přípustnost tedy nebyla odvislá od posouzení Nejvyššího soudu, jako tomu bylo ve výše uvedeném případě *Zvolský a Zvolská*. V důsledku toho Nejvyšší soud toto dovolání meritorně přezkoumal z pohledu všech právních skutečností, na nichž rozhodnutí spočívalo a jejichž řešení stěžovatelka zpochybnila, a zabýval se též otázkou, kterou vznesl odvolací soud.

Dále, ústavní stížnost, kterou stěžovatelka následně podala, nebyla odmítnuta pro opožděnost jako celek. Ústavní soud rozdělil námitky stěžovatelky podle toho, zda se týkaly právního posouzení věci nebo skutkových zjištění a hodnocení důkazů. První skupina námitek mohla být předmětem přezkumu Nejvyšším soudem, zatímco druhá skupina se podle Ústavního soudu týkala pouze rozhodnutí vynesených soudy nižších stupňů.

19. Vláda se tudíž domnívá, že zde nejsou splněny podmínky pro to, aby Soud v této věci učinil stejný závěr jako v rozsudku *Zvolský a Zvolská*.

20. Stěžovatelka v prvé řadě poznamenává, že vláda se ve svém komentáři omezuje pouze na případ *Zvolský a Zvolská proti České republice*, aniž by zmínila rozsudek ve věci *Běleš a ostatní proti České republice* (č. 47273/99, ESLP 2002-IX). Domnívá se také, že z rozdílů mezi jejím případem a případem stěžovatelů ve věci *Zvolský a Zvolská* ještě zřetelněji vyplývá porušení, k němuž v jejím případě došlo. V případě stěžovatelky bylo totiž dovolání označeno odvolacím soudem za přípustné. Z toho důvodu představovalo dovolání prostředek nápravy, který jí byl poskytnut na ochranu jejích práv, a stěžovatelka neměla jinou možnost, než jej využít, aby její ústavní stížnost nebyla později prohlášena za nepřipustnou z důvodu nevyčerpání všech vnitrostátních procesních prostředků. V této souvislosti stěžovatelka připomíná, že ve výše uvedené věci *Běleš a ostatní* byla ústavní stížnost odmítnuta právě proto, že stěžovatelé nepodali dovolání (a to i za situace, kdy odvolací soud zamítl jejich návrh na vyslovení přípustnosti dovolání).

Za tohoto stavu stěžovatelka tvrdí, že se na Ústavní soud obrátila až poté, co obdržela rozhodnutí o svém dovolání, tak aby vyhověla požadavkům zákona o Ústavním soudu.

21. Rozdělení svých námitek do dvou kategorií, provedené Ústavním soudem, považuje stěžovatelka za umělé a nebezpečné. Domnívá se, že nemohla předem vyčlenit část námitek, s nimiž by se obrátila přímo na Ústavní soud, neboť by tím jednak riskovala, že taková stížnost bude prohlášena za nepřipustnou z důvodu nevyčerpání všech vnitrostátních procesních prostředků (v případě, že by o dovolání ještě nebylo Nejvyšším soudem rozhodnuto), a jednak by mohla nastat situace, že by se rozhodnutí Nejvyššího soudu a Ústavního soudu v téže věci navzájem lišila.

22. Stěžovatelka závěrem tvrdí, že Soud by měl v daném případě dospět ke stejným závěrům jako v rozsudku *Zvolský a Zvolská proti České republice* (viz výše), a to tím spíše, že odvolací soud stěžovatelce výslovně poskytl možnost podat dovolání.

23. Soud připomíná, že výklad vnitrostátního práva přísluší v první řadě národním orgánům a zejména soudům. Úkolem Soudu je pouze ověřovat slučitelnost účinků takového výkladu s Úmluvou. A tak je tomu zejména v případě, kdy se jedná o soudní výklad procesních pravidel. Právní úprava formálních náležitostí a lhůt, které je nutno dodržovat při podání právního prostředku nápravy, směřuje k zajištění řádné správy soudnictví a zejména k zachování právní jistoty (viz výše *Zvolský a Zvolská proti České republice*, § 46; rozsudek ve věci *Tejedor García proti Španělsku* ze dne 16. prosince 1997, *Sbírka rozsudků a rozhodnutí* 1997-VIII, § 31).

Navíc „právo na soud“, jehož součástí je právo na přístup k soudu, není absolutní a připouští jistá omezení, zejména co se týče podmínek přípustnosti právního prostředku nápravy, neboť samotná jeho povaha vyžaduje právní úpravu na úrovni státu, který má v tomto ohledu určitý prostor pro uvážení (viz mezi mnoha jinými rozsudky ve věci *Garcia Manibardo proti Španělsku*, č. 38695/97, § 36, ESLP 2000-II, a ve věci *Zvolský a Zvolská proti České republice*, č. 46129/99, § 47, ESLP 2002-IX). Uplatňovaná omezení nicméně nemohou zužovat možnosti jednotlivce takovým způsobem či v takové míře, že by došlo k zásahu do samotné podstaty tohoto práva. Tato omezení jsou v souladu s článkem 6 odst. 1 pouze tehdy, sledují-li legitimní účel a existuje-li vztah přiměřenosti mezi použitými prostředky a sledovaným účelem (viz rozsudek ve věci *Guérin proti Francii* ze dne 29. července 1998, *Sbírka rozsudků a rozhodnutí* 1998-V, § 37).

24. Soud rovněž poznamenává, že měl již nejednu příležitost konstatovat, že Ústavní soud postupoval příliš formalisticky při posuzování počátku běhu lhůty k podání ústavní činnosti (viz například výše uvedené rozsudky *Běleš a ostatní proti České republice*, § 51; *Zvolský a Zvolská proti České republice*, § 55; *Vodárenská akciová společnost, a.s. proti České republice*, § 36; a rozsudek *Soudek proti České republice*, č. 56526/00, § 22, ze dne 15. března 2005). V těchto rozsudcích Soud shledal, že § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu nečiní rozdíl mezi řádnými a mimořádnými opravnými prostředky, a že tedy navrhovatelé jsou povinni vyčerpat oba druhy prostředků s výjimkou obnovy řízení, která je výslovně vyloučena. Pokud tedy byli stěžovatelé povinni podat dovolání, aby jejich ústavní stížnost nebyla odmítnuta, Soud se domnívá, že lhůta pro podání ústavní stížnosti měla začít běžet až ode dne rozhodnutí Nejvyššího soudu, anebo měla být alespoň pozastavena od okamžiku podání dovolání.

25. V daném případě Soud nevidí žádný důvod, proč by se měl odchýlovat od výše uvedených závěrů, neboť ty jsou plně použitelné i na projednávaný případ. Soud v tomto ohledu souhlasí s argumentem stěžovatelky, že její povinnost podat dovolání byla o to zřejmější, že odvolací soud sám vyslovil přípustnost dovolání proti svému rozsudku. Navíc vzhledem k tehdejší praxi Ústavního soudu, k níž Soud vyslovil své výhrady ve výše uvedených rozsudcích, se Soud domnívá, že obavy stěžovatelky z odmítnutí její ústavní stížnosti pro nevyčerpání všech vnitrostátních procesních prostředků v případě, kdy by nepodala dovolání, byly opodstatněné.

26. Soud rovněž sdílí názor stěžovatelky, že rozdělení jejích námitek na dvě skupiny v souvislosti s podáním prostředků nápravy k Nejvyššímu soudu a Ústavnímu soudu není vhodným řešením odpovídajícím požadavku na zachování právní jistoty. V důsledku toho by totiž nastala buď situace, kdy by v jedné a téže věci probíhala souběžně dvě řízení, a sice jedno ohledně právního posouzení před Nejvyšším soudem a druhé o skutkových okolnostech a o hodnocení důkazů před Ústavním soudem, s tím rizikem, že by každý z těchto soudů mohl dospět k jinému rozhodnutí, anebo situace, kdy by tyto soudy měly možnost přezkoumat pouze právní otázky, jak tomu bylo v projednávané věci.

27. Soud se proto domnívá, že příliš přísný výklad příslušného procesního pravidla, tak jak jej provedl Ústavní soud, připravil stěžovatelku o právo na přístup k soudu.

K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tedy v této části stížnosti došlo.

II. K OSTATNÍM TVRZENÝM PORUŠENÍM

28. Stěžovatelka rovněž na poli článku 6 odst. 1 Úmluvy tvrdí, že Nejvyšší soud přeformuloval předmět dovolání v její neprospěch. Dále vytýká Ústavnímu soudu, že neinformoval jejího právního zástupce o tom, že vzal do úvahy změny provedené v ústavní stížnosti ve dnech 10. a 22. října 2002, a že tak zasáhl do jejích práv na obhajobu.

29. Soud předně poznamenává, že Nejvyšší soud meritorně přezkoumal dovolání stěžovatelky a vynesl v této věci dostatečně odůvodněný rozsudek, který nevykazuje žádný náznak svévole.

Co se týče rozhodnutí Ústavního soudu, Soud se domnívá, že ze záhlaví tohoto rozhodnutí vyplývá, že změny, které stěžovatelka provedla ve své stížnosti ve dnech 10. a 22. října 2002, byly vzaty v potaz.

30. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem se Soud domnívá, že tato část stížnosti je zjevně neopodstatněná a musí být v souladu s článkem 35 odst. 3 a 4 Úmluvy zamítnuta.

III. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

31. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

32. Stěžovatelka se domáhá náhrady materiální škody ve výši 195 533 700 Kč, tj. přibližně 6 884 000 €. Požadovaná částka má odpovídat předmětu platebního rozkazu, který byl vydán na počátku řízení.

33. Vláda namítá, že mezi materiální škodou, která byla stěžovatelce údajně způsobena, a tvrzeným porušením neexistuje žádná příčinná souvislost. Vláda poznamenává, že stěžovatelka nepožaduje žádnou náhradu z titulu morální újmy.

34. Soud podotýká, že základ pro poskytnutí spravedlivého zadostiučinění v daném případě spočívá ve skutečnosti, že stěžovatelka nemohla využít práva na přístup k soudu, které je součástí práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy. Soud nezjistil příčinnou souvislost mezi materiální škodou, na niž stěžovatelka poukazuje, a konstatovaným porušením článku 6. Soud také není s to odhadnout, jak by řízení dopadlo, pokud by Ústavní soud prohlásil ústavní stížnost stěžovatelky za přípustnou a projednal ji.

Z těchto důvodů není náhrada škody v tomto případě odůvodněná. Konstatování porušení je dle Soudu postačující náhradou případné morální újmy způsobené stěžovatelce (viz obdobně výše uvedené rozsudky *Běleš a ostatní proti České republice*, § 76 a 77; *Vodárenská akciová společnost, a. s. proti České republice*, § 40, a *Soudek proti České republice*, § 26).

B. Náklady řízení

35. Stěžovatelka požaduje též částku 1 545 002 Kč (54 393 €) z titulu náhrady nákladů vynaložených v řízení před vnitrostátními soudy a před Soudem.

36. K dokladům, které stěžovatelka Soudu předložila, vláda podotýká, že požadované částky byly vynaloženy výhradně v rámci řízení před vnitrostátními soudy. Vzhledem k tomu, že se předmět stížnosti vztahuje pouze k řízení před posledním vnitrostátním soudem, se vláda

domnívá, že stěžovatelce mohou být uhrazeny pouze náklady vynaložené v rámci řízení před Soudem.

37. Soud předně poznamenává, že stěžovatelka dne 13. ledna 2003 předložila fakturu, podle níž zaplatila 609 000 Kč (21 440 €) za doplnění své ústavní stížnosti a za své právní zastoupení před Soudem.

38. Soud dále připomíná, že podle jeho judikatury může být stěžovateli přiznána náhrada jeho nákladů a výloh pouze potud, pokud je prokázána jejich reálnost, nezbytnost a účelnost vynaložené částky.

39. Vzhledem k informacím, které má Soud k dispozici, a s ohledem na výše uvedená kritéria přiznává Soud stěžovatelce, která od počátku řízení využívala služeb právního zástupce, celkovou částku 1 500 € jako náhradu jejích nákladů řízení.

C. Úroky z prodlení

40. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou v části týkající práva na přístup k soudu a ve zbytku za nepřijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*, že výše uvedené konstatování porušení poskytuje samo o sobě postačující spravedlivé zadostiučinění za morální újmu, kterou stěžovatelka utrpěla;
4. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má stěžovatelce uhradit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, částku 1 500 € (tisíc pět set eur) z titulu náhrady nákladů řízení, která se převede na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni úhrady, a dále případnou částku daně;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do okamžiku zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
5. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 21. září 2006 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

Claudia WESTERDIEK
tajemnice

Peer LORENZEN
předseda